Nr 115

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 26 *Września v. s.* 1821 *roku.*

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Podług gazety petersburskiey, datowaney z Petersburg d. 16 września: „Nayjaśnieyszy Wielki Xiążę Jmć *Mikołay Pawłowicz*, d. 4 t. m. o godzinie 6 zrana przybydź raczył z *Warszawy* do *Kowna* w pożądanym stanie zdrowia, powitany przez JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora, i Zarządzającego gubernią wileńską, Dowódzców korpusowego i dywizyynego 1go korpusu pieszego, takoż przez Dowódzcę 6go półku strzelców podpółkownika *Bergera*, przez różnych oraz sztabs i ober-oficerów i kompaniją niższych rang woyskowych tegoż półku. Po oddaniu woyskowych honorów z muzyką, i po krótkiey rozmowie z JW. Litewskim Wojennym Gubernatorem i Jeneralem *Heilfreichtem*, Jego Cesarska Wysokość udał się szczęśliwie w dalszą podróż na trakt sankt-petersburski. A Jey Cesarska Wysokość Wielka Xiężna Jeymość *Alexandra Federowna*, tegoż dnia 4go, o godzinie 7mey wieczorem raczyła przybydź do Kowna w pożądanym stanie zdrowia, w towarzystwie Xiężney *Wołkońskiey*, Hrabiny *Szuwałowey* i Hrabiego *Modena*, do przygotowanego na nocleg domu doktora radcy dworu *Kowalskiego*, i została spotkana przez wyżey wymienionych jenerałów, sztabs i ober oficerów i urzędników cywilnych. Ratusz naprzeciw domu P. *Kowalskiego*, i wszystkie domy miasta były oświecone. Przed domem, do którego wysiadła, N. Wielka Xiężna Jeymość, przygrywała półkowa muzyka. O godzinie 9tey N. Wielka Xiężna Jeymość raczyła mieć wieczerzę; do stołu zaproszeni byli: JW. Wojenny Gubernator *Rymski Korsakow*, Wice-Gubernator *Horn*, Królestwa Polskiego prezes *Lubowiecki* z dwoma urzędnikami i gospodarz domu. Tegoż dnia o pół do dziewiątey zrana N. Wielka Xiężna Jeymość, w pożądanym stanie zdrowia, w dalszą udała się podróż na trakt sankt-petersburski. Na odjeździe raczyła udarować gospodarza domu P. *Kowalskiego* piękną tabakierą złotą, ludziom posługującym rozkazała wydać 20 czer. zł., dla rang niższych 6go półku strzelców, którzy straż trzymali, 150 rub. assyg., dla przewoźników na rzece Wilii 8 czer. zł. N. Wielka Xiężna Jeymość d. 6 o godzinie 4 z południa przybyła do Nitawy i wysiadła do domu rycerstwa, gdzie miała nocleg, a nazajutrz o godzinie 8 w dalszą wyjechała drogę. Dnia zaś 9 o godzinie 8 wieczorem oboje NN. WW. XX. Ichmość przybyli do *Jamburga*, i po odmianie koni w dalszą podróż do Petersburga wyjechali.

Poseł rzeczywisty radca tayny, Baron *Strogonow* przybył do Petersburga.

Około połowy sierpnia przybył do *Kijowa* statek parowy, przysłany przez Hrabiego *Worońcowa*. Mówią, iż statek może podeymować 3,500 pudow ładunku. D. 27 wyszedł do Krzemieńczuka. Mieszkańcy pierwszy raz widząc tego rodzaju statek, niezmiernie się mu dziwili.

Kurs petersburski dnia 13 września: dukat hollenderski nowy 11 r. 80 k., stary 11 r. 70 kop.— Zmiana złota 2 r. 93 k., — Zmiana srebra 2 r, 76½ kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow: 6% assygn. - - po 100½ } procentow.
5% brzęczącą monetą — 77¾ }

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 29 *września.*

Listy z Gdańska, godne wiary, pod dniem 20 września doniosły nam przyjemną wiadomość, że cena pszenicy podniosła się tam niespodziewanie. Przyczyną tego mają bydź nadewszystko descze, padające w Anglii przed i podczas żniwa, a stąd wynikająca nieplenność tego ziarna. Tak więc pszenica, na którą trudno było przez długi czas o kupca w Gdańsku, i cena łasztu była ciągle 700, a naywięcey 720 zł. p., od połowy września podskoczyła do 900, przy odeyściu zaś ostatniey poczty do 1000 zł. Jest nadzieja, iż późnieysze poczty o wyższey jescze cenie pszenicy doniosą.

Podług zaś listu dnia 21 z Gdańska pisanego, dają tam za naypięknieyszą pszenicę 1060 złotych polskich: za ordynaryyną 866 złotych polskich łaszt. Spekulanci spodziewają się, że ceny, które na pewnych zasadach tak szybko podnoszą się, bardzo wysoko podnieść się jescze mogą.

AUSTRYA.

(*z Gaz i Korr. Warsz.*) *Wiedeń, dnia* 18 *września.* Słychać, iż Cesarz JMość przedsięweźmie wkrótce podróż do poblizkich hrabstw królestwa węgierskiego.

W *Karlsbad* była d. 9 b. m. okropna powódź. Rzeka *Tepel*, którą łatwo przebrnąć można, nagle przez ulewę wezbrana, zalała domy po pierwsze piętra, i wiele ich obaliła. Kupcy zupełnie zniszczeni. Słowem, ogromne szkody dotknęły to nieszczęśliwe miasto. Woda wezbrała nagle od godziny 10tey zrana do pierwszey z południa, a potém zaczęła opadać, pochłonąwszy co tylko mogła. Wiele ludzi, bydła, koni i t. d. utonęło. Zrządzoną w samém mieście szkodę rachują do 80,000 złotych ryńskich.

W przeciągu 10 ostatnich lat (pisze gazeta berlińska) ubyło w *Wenecyi* blizko 50,000 ludności. Bogate rodziny szlacheckie udały się do dóbr swoich, a kupcy, z powodu upadłego handlu, wynieśli się do innych miast. Utrzymanie *Wenecyi* potrzebuje wielkich wydatków. Zaniedbanie kanałów czyni ją niemieszkalną. Cały handel na morzu adryatyckiém przeniósł się do *Tryestu*.

Dnia 21. Dwór nasz włoży jutro na dwa tygodnie żałobę po zmarłey Królowey angielskiey.

Tryest dnia 12 *września.* Gubernator miasta naszego, z upoważnienia od rządu, ostrzegł kupców naszych, aby się wstrzymali z niepewnemi rachubami zysku na handlu ze Stambułem i portami lewanckiemi, gdyż takie zaszły okoliczności, iż nie można polegać na utrzymaniu dotychczasowych z niemi stosunków. Ostrzeżenie to wzięto za dowód nieuchronney woyny między Rossyą a Turcyą, i że Austrya będzie do niey należała.

ANGLIA.

(*z Gaz. i Kor. warsz.*) *Londyn, dnia* 11 *września.* Niedawno mieliśmy tu dwa znaczne pożary. Jeden w nocy z d. 8 na 9 b. m. w fabryce parasolów. Spaliło się 5 domów i kaplica kwakrów. Drugi wczoray rano wybuchnął tak nagle, iż nawet kilku ludzi życie utraciło. Zgorzało także 5 domów.

Hrabia *Balmain*, adjutant N. Cesarza Rossyyskiego, przybył tu z małżonką i rodziną swoją z wyspy ś. *Heleny*.

Sąd nie ukończył jescze śledztwa o zabicie *Honeia* i *Francisa* podczas rozruchów przy wywiezieniu ciała Królowey. Pan *Adolphus*, obrońca prawny żołnierzy z gwardyi bokowey, badał 6 świadków,

a między innymi podpółkownika *Cavendisch*, który zeznał to, czego Pan *Adolphus* dowieśdź obiecał. Po żwawém przemówieniu się rzeczonego obrońcy z sędziami, odłożono sessyą do dnia jutrzeyszego, na którey zapewne wyrok wydany będzie.

Spodziewamy się tu przybycia małżonki i córek *Chrystopha* z wyspy *St. Domingo*, zkąd d. 1 sierpnia wypłynąć miały.

Pani *Catalani* dała d. 8 b. m. koncert w *Brighton*.

Pan *Hudson Lowe*, któremu polecono strzeżenie *Napoleona* na wyspie ś. *Heleny*, przybył z głównym swoim sztabem do tuteyszey stolicy.

Dnia 14. Gazety tuteysze umieściły list z *Paryża*, donoszący, iż Xiążę *Wellington* został tam posłany dla skłonienia rządu francuzkiego do zawarcia przymierza zaczepnego i odpornego. Podług zaś innych wiadomości, wspomniony Xiążę żądał, aby Francya dała pomoc Turcyi; lecz rząd francuzki oświadczył, iż tylko pośrednictwo ofiaruje. Anglija zachowuje ścisłą neutralność w woynie turków z grekami.

Dublin dnia 9 *września*, Lord *Sidmouth* napisał przed wyjazdem Króla list do Lorda namiestnika, oświadczając mu zadowolenie Monarchy z przyjęcia jego i dobrego ducha irlandczyków. Obiecał Król zwiedzić znowu Irlandyą za parę lat. Dniem wprzódy czytał Król list ten Lordowi *Fingal*, a wziąwszy go za rękę zapytał: *czyli katolicy nie są kontenci z WPana?*

Na uwiecznienie bytności królewskiey, ma bydź postawiona brama tryumfalna w *Dublinie*, i korona zrobiona ze złota irlandzkiego. Zaniechano zaś zamysłu wystawienia pałacu dla Monarchy, kosztowałby bowiem 500,000 funtów szterl., a w pierwszym zapale zebrano tylko 8 t. funtów szterl.

Wyjeżdżając ztąd Król dał po 100 funtów szterl. dla każdego tuteyszego instytutu dobroczynności.

Dnia 3 b. m. przybył monarcha do portu *Dunleary*. Nazajutrz rano wypłynęła eskadra, lecz dla przeciwnych wiatrów i burzy morskiey wrócić musiała. Dopiero dnia 7 b. m. popłynęła do *Milfordhaven* w Xięztwie Wallii, o 257 mil angielskich (51 niemieckich) od *Londynu*. Ztamtąd miał Król udać się lądem, jeśliby się morze nie uspokoiło.

Gdy bat królewski wypływał, pokazała się piękna tęcza. Uboga kobiéta krzyknęła: *oto pierwsza tęcza irlandzka, którą Król widział*. Czterech irlandczyków dało także dowód przywiązania swego do Króla. Gdy wsiadł na bat, skoczyli w morze, i popłynęli, aby jeszcze raz rękę jego pocałować mogli. Wracając ledwo nie utonęli. Ulubiony wierzchowy koń Monarchy, i dwa inne nie miały podczas burzy takiego szczęścia i utonęły. Bat królewski uderzył o statek rybacki i przewrócił go; rybacy jednak uratowali życie. Monarcha dał im pieniądze na nowy statek.

Dziś dopiero po południu zawinął Król do *Mildfordhaven*, zkąd nazajutrz miał się udać w dalszą drogę.

Słychać, iż jeden z bogatych anglików zapisał testamentem Pani Katalani 70,000 f. szterl. (2,800,000 zł. pol.)

F R A N C Y A.

(*z Gaz. i Korr. warsz.*) *Paryż dnia* 12 *września*. Xiężna *Berry* bawi od niejakiego czasu w *Clermont-Ferrand*. W przeszłą niedzielę ubrana w grubą żałobę była w kościele Panny *Maryi*, mając na piersiach złote wyobrażenie Ducha ś. Udała się potém do podziemney kaplicy, gdzie odprawiła modlitwy do Nayświętszey Panny. Podobała sobie bardzo w *Auvergne*. Często mawiała: *czemuż się w tém kraju nie urodziłam!* Niekiedy odbywa podróż konno. W okolicach *Puy-de-Dome* weszła piechotą na skalistą górę; lękano się o jey życie, a otaczające ją osoby wahały się, czyli miały iść za nią. *Kto mię kocha* (rzekła do nich) *niech idzie za mną*. Nosi ubior mieyscowy, za co ją mieszkańcy bardzo polubili.

Król Jerzy IV. jest pierwszy z monarchów angielskich, który przy koronacyi nie użył tytułu Króla francuzkiego, i który na ziemię francuzką zawita.

Przybyli do tuteyszey stolicy poseł austryacki przy dworze angielskim Xiążę Esterhazy, i Senator rossyyski Xiążę Gagaryn.

Dnia 15. Goniec (pisze gazeta berlińska z *gazety paryzkiey*), który d. 10 b. m. przybył tu z *Petersburga* do wydziału ministra interessów zagranicznych, przywiózł jak słychać, nowe oświadczenie N. Cesarza Rossyyskiego, podane rządowi tureckiemu. Mówią, iż pismo to tchnie pokojem, i ponawia dawnieysze żądania względem Multan i Wołoszczyzny, oraz wolności religiyney greków. Przy odjeździe wspomnionego gońca z *Petersburga*, powszechnie tam sądzono, iż Porta przychyli się do wniosków N. Cesarza *Alexandra*, i pokóy nie będzie zerwany. Przybyło kilku gońców tureckich, a pogłoski o przywiezionych przez nich listach nie zapowiadają bynaymniey rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich. Mówiono oraz, iż mocarstwa europeyskie podały po większey części gabinetowi petersburskiemu przełożenia względem skutków, jakieby woyna z Turcyą za sobą pociągnąć mogła, i że N. Cesarz Rossyyski przyjął te przełożenia jako zgodne z umiarkowaniem i przezornością, które Monarchę tego znamionują.

W *Marsylii* odebrano wiadomość ze *Smyrny*, iż tam od d. 7 do 10 sierpnia zaczęto znowu zabijać greków, z powodu (jak się zdaje) wiadomości o porażce floty tureckiey. Mimo przełożeń konsulów francuzkiego i angielskiego, zamordowano także 20 kupców genueńskich. Grecy schronili się znowu na okręty europeyczyków.

Tuteysza *gazeta rozpraw* (*Journal des Débats*) umieściła ostre uwagi przeciwko wychodzącey w *Smyrnie* gazecie pod napisem: *Spectateur Oriental*. Na twierdzenie jey, iż Europa oprócz powstania greków ma dosyć wulkanów, odpowiada wspomniona gazeta: „Mądra i spokoyna rzeczpospolita byłaby dobrodzieystwem dla południowey Europy. Dawny systemat europeyski winien pomyślność swoję rozmaitości rządów, które rozmaitym charakterom narodów odpowiadały. Każdy z nich był na swojém mieyscu. Konstytucye tylko takie, jakie stany hiszpańskie i portugalskie uchwaliły, są prawdziwym wulkanem."

W Ł O C H Y.

(*z Gaz. warsz.*) *Neapol dnia* 31 *sierpnia*. Dway naczelnicy przeszłoroczney rewolucyi naszey *Morelli* i *Silvati*, schwytani w Dalmacyi i rządowi naszemu wydani, zostali osadzeni w twierdzy. Sprawa ich już się zaczęła.

H I S Z P A N I J A.

(*z Korr. Warsz.*) *Bordeaux dnia* 8 *września*. Dnia 6go bieżącego miesiąca rozeszła się ważna wieść o wypadkach zaszłych w Saragossie. Mówiono, iż tam strona republikancka knowała nową rewolucyą, i że jenerał Riego był jey naczelnikiem; lecz gdy tego zamachu dociekano, poymano jenerała Riego, i do cytadelli w Lerida zawieziono.

List z Oleron (w niższych Piereneach) pod dniem 5tym września wyraził: „Tey chwili dowiadujemy się, iż dnia 30go i 31go sierpnia czyniono wszystko w Saragossie, żeby rzeczpospolitą ogłosić. Stałość naczelnika politycznego (prefekta) la Morena, zniweczyła ten zamysł. Jenerał Riego, wspierany od kilku oficerów francuzkich, był na czele, ale nie mieli po sobie żołnierzy hiszpańskich. Pochwycono niektórych ze spiskowych, a jenerał Riego umknął, lecz puszczono się za nim w pogoń."

Z miasta hiszpańskiego Irun dnia 8 *września*. „Utrzymuje się tu wieść o zamachu zdziałania republikanckiey rewolucyi w Saragossie, która dnia 3go bieżącego miesiąca o 10tey wieczorem nabrała wiary w Madrycie. Oto jest, co w tey mierze list z Madrytu doniósł: „Wszystko tu jest w wielkiém zamieszaniu. Wczoray (dnia 2go) nadbiegł goniec z Saragossy do rządu z pismem, którego osnowa niewiadoma jeszcze. W kilka godzin po jego przybyciu wyprawiono gońca z rozkazem dla jenerała Riego, ażeby złożył kapitaństwo jeneralne (wielkorządcy) Arragonii, i oddalił się do Lerida, gdzie ma zostawać pod dozorem dowódcy miey-

scowego. Dziś (dnia 3go) nadbiegł znowu do Madrytu goniec, który tak ważną przywiózł wiadomość, iż nieustająca deputacya stanów zgromadziłą się natychmiast, i pospołu z ministrami długo się naradzała. Wkrótce rozeszła się wiadomość, że naczelnik polityczny w Saragossie, kazał poymać jenerała Riego, że w tém mieście i całey prowincyi jest wielkie zaburzenie umysłów, i że kilka półków woyska dostało rozkaz ciągnienia do Arragonii. W tymże czasie ukazała się w Madrycie odezwa tegoż naczelnika politycznego, w którey, nie wymieniwszy jenerała Riego, ani żadnego z przyjaciół jego, mówi o wielkim spisku, który byłby wybuchnął, gdyby mu gorliwość przyjaciół publicznego porządku nie zapobiegła. Że brzmienia tey odezwy pokazuje się, że ten spisek miał cel zagorzało-liberalny, i że szczęściem znaleziono sposób przytłumienia go w samey zawiązce. Wiadomo, iż Riego nie raz mówił: *Jescze nie zaczęła się rewolucya*. Niedawno ogłosił oświadczenie zdradliwe, w którem zapierał się opinii republikanckiey, przypisywaney mu od wielu."

Madryt, dnia 3 września. Król wyjechał był dnia 27go zeszłego miesiąca do Segowii. Zrana postrzeżono na rogach wszystkich ulic poprzylepiane kartki z napisem: *niech żyje Król absolutny, a konstytucya niech przepadnie!* Naczelnik polityczny, który przodem jechał, kazał te kartki pozdzierać; ale nie mógł przeszkodzić trwożącym krzykom, które się słyszeć dały, gdy Król wchodził do kościoła, a które liberaliści bez krwi rozlewu i zgorszenia przytłumili. Wyjechać ma Król z St. Ildephonse dnia 10 bieżącego miesiąca; lecz nie ma pewności, czy do Eskuryalu pojedzie, lub też do stolicy powróci. Ta niepewność sprawia nieukontentowanie w umysłach, które skłoni zapewne Króla do powrócenia do Madrytu.

PRUSSY.

(*z Gaz. warsz.*) *Berlin, dnia 25 września.* Dzisieysza tuteysza *gazeta pruska Stanu* donosi z *Odessy*, iż, jak słychać, jenerał neapolitański *Pepe* udał się do Anglii, dla dostania okrętu, na którymby ze swymi towarzyszami oręża popłynął do brzegów Lakonii. Trudno jednak, dodaje taż gazeta, aby grecy powierzyli temu *Leonidasowi* obronę *Termopilów*. Turcy mieli ustąpić z Kandyi.

W teyże gazecie czytamy pod artykułem ze *Semlina*, iż Basza *Saloniki*, zebrawszy w połowie sierpnia całe swoje woysko, ruszył naprzeciw grekom, mającym 20,000 żołnierzy, którzy posuwali się w Tessalonii. *Alexander Stagirita*, dowódca greków, odniósł potém dnia 18 sierpnia walne zwycięztwo nad turkami, tak, iż niedobitki z trudnością umknęli do *Saloniki*. Pomiędzy wielu jeńcami zabrali także grecy korpus złożony ze 400 żydów, którzy się dobrowolnie w *Salonice* przez nienawiść greków zaciągnęli, grecy postąpili sobie łagodnie z poymanymi turkami, lecz żydów po większey części okrótnie pokaleczyli, urzynając im ręce i nosy. Żydzi w całey Turcyi sprzysięgli się na zgubę chrześcijan. Wszyscy Baszowie tureccy, nawet dowódcy woyska, biorą samych żydów na ajentów swoich, i do okrucieństw barbarzyństwa tureckiego żydzi pospolicie się przykładają. Liczne podobne wypadki wznieciły nienawiść między grekami i żydami. W *Salonice* uzbroili się wszyscy żydzi, utworzyli straż bokową dla Kadego, i w niebytności Baszy, który wyszedł przeciwko grekom, powściągali greków mieszkających w mieście, których pierwey rozbrojono.

NIEMCY.

(*z Gaz. Warsz.*) *Od brzegów Menu dnia 15 września.* Czytamy w gazetach szwaycarskich co następuje: „Że względu na uległość turków, zdaje się, iż nie przyydzie do woyny. Paki, w których Basza *Ibrailowa* posłał solone nosy, uszy, języki i oczy chrześcian do *Stambułu*, powrócą wtedy z mnóztwem półxiężycowych orderów tureckich, dla rozdania komu się podoba."

Dway młodzi grecy ze Sparty i Etolii, którzy do nieszczęśliwego hufca na Wołoszczyźnie należeli, przejeżdżali przez *Sztuttgard*, gdzie im dano wsparcie pieniężne, do Francyi, zkąd postanowili udać się do Grecyi.

Ustaje w Niemczech zapał ciągnienia na pomoc grekom; wiele młodzieży zaniechało swego początkowego zamysłu.

Rozmaite gazety nasze donoszą, iż Król pruski zjedzie się z Królem angielskim w Halberstadt.

WYSPY JONSKIE.

(*z Gaz. warsz.*) *Zante, dnia 20 lipca.* *Ateny* utworzyły tymczasowie rzeczpospolitą pod chorągwią Krzyża. Teby, Liwadya, Solona, Koda, Focya, Beocya, Margarita, Idrya, Egina, Salamis i Zea, przystąpiły do związku ateńskiego.

TURCYA.

(*z Gaz. warsz.*) *Stambuł, dnia 26 sierpnia.* Spodziewamy się niezawodnie, iż nie przyydzie do woyny z Rossyą. Posłowie: angielski, austryacki, francuzki i pruski usiłują wszelkiemi sposobami temu zapobiedz. Turcy pragną także pokoju.

Wielki Wezyr posłał następujący list do wielkorządcy Morei i dowódcy woyska tureckiego w okolicy Aten: „Gdy Lord WiceHrabia *Strangford*, poseł angielski przy Wysokiey Porcie, powziął wiadomość, iż woysko ottomańskie, któremu zwycięztwo niech zawsze towarzyszy, ciągnie dla oswobodzenia *Aten* od buntowników, którzy je zajęli, podał zaraz urzędową, i szanownem swojém nazwiskiem podpisaną notę, w którey oświadcza, iż nader przyjemną rzeczą byłoby dla Króla Jmci W. Brytanii, gdyby wydano rozkazy ocalenia dawnych domów i świątyń, oraz innych pamiątek starożytności, jakie się w mieście *Atenach* i okolicach jego znaydują, a które były bardzo ważne dla uczonych europeyskich. Że zaś wspomniony Król Jmć Wielkiey Brytanii jest w zupełney przyjaźni z Wysoką Portą, a szczera przychylność i ufność między obu rządami coraz bardziey się wzmagają, gdy oraz świątynie i inne starożytności Aten oddawna ściągały na siebie podziwienie Europy, wypada więc dla dostoyności Wysokiey Porty, użyć środków dla zachowania tych pamiętnych przedmiotów, i w celu uczynienia oraz tego, co Królowi angielskiemu, i posłowi jego, *dobremu naszemu przyjacielowi*, przyjemném bydź może. Z tego zatém powodu, znając mądrą waszę gorliwość w służbie, wzywamy was, abyście władzą swoją wydali potrzebne rozkazy wszystkim, do których należy, iżby dawne domy w *Atenach* i okolicach zachowano w całości bez uszkodzenia, aby poseł, przyjaciel nasz, lub kto inny, nie podał nam skargi o niezachowanie ściśle niniejszego naszego zalecenia."

Od granic tureckich, dnia 5 września. Listy ze *Stambułu* donoszą, iż Baron *Strogonow* przed wyjazdem swoim kazał zdjąć herb Monarchy swego z domu, w którym mieszkał; lecz Porta każe tam ciągle posyłać straż honorową, jak gdyby poseł jescze bawił.

Arnauci i elioci staczają codzień utarczki z turkami, nie odnoszą jednak wielkich korzyści; turcy bowiem mają wiele arnautów po sobie. Albańczykowie mają wcale inny interes, a niżeli grecy. Bejowie Albanii pomagali dawniey Porcie przeciwko Baszy *Janiny*, jedynie w celu zmnieyszenia potęgi jego, która dla nich była groźną i niebezpieczną. Porta zaś chciała tylko ukarać wspomnionego Baszę, a zaprowadzoną przez niego zgodność w rządzie utrzymać. Dla tego to Bejowie odstrychnęli się od Porty, bez czego już by dawno zdobyto *Janinę*. Nie będąc już *Aly* tak groźny Bejom, nie doznaje od nich nienawiści; dostarczają mu owszem żywności i woyska.

Potęga morska grecka jest prawie wyłączną własnością majętnych kupców trzech małych wysp Idryi, Spezyi i Ipsary. Kupiec *Konturioty* w Idryi przewyższa wszystkich bogactwem i wspaniałomyślnością. Majątek jego wynosi 8 milionow talarow hiszpańskich. Uzbroił 30 okrętów. Inni kupcy podobnież uczynili w miarę możności swojey. Tak niegdyś ateńczykowie przez przyłożenie się bogatych rodzin uzbrajali flotę. Ta jednak zachodzi dziś różnica, iż dawniey w Atenach kosztem publicznym wystawiono okręt, a obywatele obowiązani byli uzbroić go i ludzi na nim żywić; teraz

właściciel okrętu sam sobie ludzi zaciąga, uzbraja i opłaca. Wszakże dla lepszego porządku ustanowiono kassę wojenną w Idryi, która zdaje sprawę z wydatków i zysków ze zdobyczy wojennych. Właściciele okrętów utworzyli admiralicyą, która kieruje obrótami. Niepodobna dokładnie wiedzieć potęgi morskiey greków: liczą jednak blizko 150 okrętów, mających od 15 do 35 dział; tyleż prawie innych od 5 do 15 dział, a przeszło 500 mających po kilka dział. Większe okręty ze stosowną ilością mnieyszych, są podzielone na 4 eskadry, z których pierwsza stoi przy Dardanellach, druga zamyka *Tessalonikę*, trzecia zasłania wyspy i uważa obróty turków, czwarta nakoniec krąży na morzu jońskiém przeciwko sząstkom floty tureckiey w portach Etolii i Epiru, i miasta nadmorskie, których jescze turcy bronią, trzyma w zamknięciu. Małe oddziały i pojedyńcze okręty utrzymują związek. W potrzebie eskadry te wspólnie działają. Dowództwo odmienia się co tydzień lub miesiąc w miarę liczby okrętów, które każdy kupiec daje. Wszyscy w jednakowym prawie stopniu posiadają sztukę żeglarską, a jak pod *Maratonem* zpomiędzy 10 dowódców, teraz pod *Mitylene* i *Tenedos* dowodził w bitwie ten, na którego z kolei wypadło.

Smyrna (w Azyi) dnia 2 sierpnia. Flota turecka, która stała przy *Samos*, widząc 116 zbliżających się okrętów greckich, udała się pod żagle. Obie flotty wypłynęły ku wyspie *Stanchio*, gdzie zarzuciły kotwicę. Zaszły cząstkowe utarczki, lecz stanowczey bitwy jescze nie stoczono.

Okręt wojenny turecki zabrał niedaleko *Scio* dwa okręty kupieckie austryackie, przeznaczone do *Smyrny* i zaprowadził je do tey wyspy dla przeyrzenia papierów, które Basza tameczny uznał za dostateczne, lecz maytkowie tureccy nie przestali na tém, i przywłaszczyli sobie owe okręty, które zrabowali, i 4 ludzi zabili. Jest to jedyny przypadek zgwałcenia bandery europeyskiey przez turków.

Kalamata, dnia 23 sierpnia. Grecy w Peloponezie opanowali przez umowę twierdzę Monawassya, gdzie im turcy zostawili 120 dział, 10,000 karabinów, wiele prochu i wszelkich potrzeb wojennych.

GRECYA i DACYA.

(z Gaz. Zusch.) Gazette de France z dnia 11 września wyraża w swoim *Postscriptum:* Ze otrzymała właśnie w tey chwili wiadomości z Grecyi pod d. 20 sierpnia. Ze dnia 15 woysko tureckie, które oblegało *Ali* Baszę w ostatniey jego twierdzy, otrzymało moździerze i bombarduje ją z całey siły; że turcy z Negropontu opanowali znowu Ateny; że o wygraney przez greków bitwie morskiey nikt niczego nie wie, ale w *Zante* biega pogłoska, że turcy poymali mężnego *Odysseusza* i powiesili go w *Liwadyi.* Otoż grecy za jednym tchem zostali dobrze przybrani. Przeciwnie znowu, podług wiadomości z *Tryestu* pod 6 września, Bejowie w Epirze, którzy dawniey turkom przeciw *Ali* Baszy pomagali, rozumiejąc, że przez to większey niepodległości nabędą, walczą teraz codziennie z turkami, z coraz większą zaciętością, a *gazeta powszechna* udzieliła nawet wiadomości następujących:

Calamata, dnia 3 sierpnia.

Tripoliza, stolica naszego półwyspu, już się poddała. Uderzono na nię zaraz po przybyciu Xiążęcia *Dymitra Ypsylantego* i *Jerzego Kantakuzena*; pierwszy dowodził piechotą, a drugi artylleryą. Spartanie wpadli pierwsi na wyłomy i przemogli turków. Z *Tripoliza* ruszyło woysko greckie pod *Patras*, które było już opasane. Oczekują codzienie poddania się tey twierdzy. *Monembasią* (Napoli di Malvasia) wzięto także w tych dniach. Gdy wkraczający grecy dowiedzieli się, że turcy stracili zakładników greckich, wykonali smutne prawo odwetu. Admiralicya hydryyska doniosła urzędownie tymczasowemu rządowi *Morei* o walnem zwycięztwie floty greckiey nad turecką pod wyspą *Samos.* Flota turecka składała się ze 4 okrętów liniowych, 5 fregat, 4 korwet i 30 mnieyszych statków; wypłynęła dnia 12 lipca z Dardanelli, udała się naprzód ku wyspie *Scio*, a ztamtąd do *Scalanuova*, gdzie zabrała wielką liczbę woysk z małey Azyi. Liczono ich do 13,000 ludzi; przejęci z wielkiem męztwem od mieszkańców *Samos*, po krwawey walce zmuszeni zostali siąść znowu na okręty. W tey chwili ukazała się pod *Samos* flota grecka. Składała się ona ze trzech oddziałów, z których każdy liczył do 30 okrętów; stanęła w mieyscu napełnionem małemi wyspami i skałami. Admirał turecki, niecierpliwy, chcąc jak nayprędzey ukarać zuchwalstwo buntowników, ruszył przeciw nim, i wpadł pomiędzy kupy wysepek, które przeszkadzały obrótom wielkich okrętów. Zpoczątku spierano się pojedyńczo, okręt przeciw okrętowi, ale nakoniec admirał grecki, który dotąd w łudzącey bezczynności uważał poruszenia floty tureckiey, zebrał naylepsze okręty swoje, uderzył niemi w sam środek floty tureckiey, zapalił za pomocą 5 branderow 8 okrętów tureckich, i zatopił ich wiele. Reszta, ścigana od greków, jęła się uciekać: mała jey część uszła do *Cos.* Bitwa ta zaszła dnia 24 lipca, i zapewnia grekom panowanie na Archipelagu.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 23 września: rubel srebrny, 3 ruble kopiejek 87½, czerwony złoty nowy rubli 12 kopiejek 1, stary rubli 11 kopiejek 82, imperyał rubli 37 kopiejek 65.

Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz.—w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

NOWE DZIEŁA.

W xięgarni XX. Pijorów na ulicy Dominikańskiey, u Alexandra Zołkowskiego, są następne dzieła do przedania:

Niektóre rysy życia Tadeusza Kościuszki, napisane przez Teodora Glinkę; tłumaczenie z rossyyskiego 8vo w Wilnie 1821. Cena - - - kop. 20.

Cztery wieczory w Stolicy, napisane przez Michała Wazgirda, wieczor 1, 2, 3, 4, 12mo w Wilnie 1821. Cena - - - - - - - kop. 80.

O uczonych Polkach, przez Jana Sowińskiego 8vo w Krzemieńcu 1821. Cena - - rub. 1 kop. 10.

Zasady ekonomii narodów, czyli umiejętności narodowego gospodarstwa; dzieło L. H. Jakoba w niemieckim języku wydane, przekład M. Chońskiego 8vo 2 tomy. w Krzemieńcu 1820. Cena rub. 2.

Pielgrzym w Dobromilu, czyli nauki wieyskie, z dodatkiem powieści i czterdzieści jeden obrazkami; wydanie nowe poprawne, na pięknym papierze, 8vo w Warszawie 1820. Cena - - - - - rub. 1.

Podróż do Ciemnogrodu, przez autora świstka krytycznego w czterech częściach, 12mo w Warszawie 1820. Cena - - - - rub. 3.

Bayki i powieści przez J. U. Niemcewicza; edycya druga, do którey przydane są nowe i niewydane jescze Bayki, powieści, dumy i inne rymy 8vo w Warszawie 1820. Cena - - - rub. 2 kop. 50.

Nauka koło pasiek (pszczoł) z informaciey Pana Walentego Kąckiego, anno MDCXII (1612) w Kornarnie u mnie Jana Ostroroga spisana; w Zamościu roku 1614, drukował M. Łęski Typograf ak. Zamoyskiey, potrzecie przedrukowana, 8vo w Wilnie 1821 z dwiema rycinami. Cena - - - kop 40.

Sarmatyzm, Komedya w 5ciu aktach, oryginalnie wierszem napisana przez Fran. Zabłockiego, 8vo w Wilnie 1821. Cena - - - - - kop. 40.

Amfitryo, komedya we 3ch aktach z Moliera, przez Fran. Zabłockiego, 8vo w Wilnie 1818 kop. 40.

Fircyk w zalotach, komedya we 3ch aktach przez Fran. Zabłockiego, 8vo w Wilnie 1820. Cena kop. 40.

Zółta Szlafmyca albo kolenda na nowy rok, opera w 3ch aktach, przez Fran. Zabłockiego, 8vo w Wilnie 1820. Cena - - - - - - - kop. 35.

Obleżenie miasta Mińska, Tragedya historyczna z dziejów oyczystych napisana w 4ch aktach, przez K. Nowińskiego 8vo w Wilnie 1820. Cena kop. 30.

Narymund Wielki Xiąże Litewski, Tragedya oryginalna w 5ciu aktach, przez Teklę Wróblewską, 8vo w Wilnie 1820. Cena - - - - - - kop. 25.

Wyjeżdża za granicę.

2 Do Austryi Prus i Saxonii Wileński mieszczanin Jankiel Szmuyłowicz Frauszteter na miesięcy jedynaście.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 115.

Wilno dnia 26 Września 1821 roku v. s.

Przedaż 12letniey dzierżawy.

1. *Niżey podpisany uproszonym będąc od aktorów rzeczy, podaję do wiadomości publiczney. iż skutkiem Naymiłościwszego Ukazu oddane zostały bez opłaty kwarty w 12letnią dzierżawę, licząc z dnia 12 marca 1822 r. attynencyonalne dwa folwarki od Klucza Taykurskiego w Wołyńskiey guberníi w ostrowskim ptcie położonego to jest, Zahoroszczy z przysiołkiem Stary Mylsk i Kopytków z częścią osady Iliaszewki i Noworoczyszcz. Życzący nabydź tę 12letnią possesyą pomienionych folwarków mają się jawić z dnia 1 do 15 mca grudnia idącego roku w majątku Podłużne dziedzictwa JO. Xięcia Michała Radziwiłły w teyże guberníi w Rowieńskim ptcie położonego, a gdzie, dla zrobienia z kontrahentami układu, sami właściciele lub od nich umocowani, na czas oznaczony niezawodnie zjadą. Dat. w St. Petersburgu 1821.*

Xawery Kotwicz b. Kap. woysk pols.

Sądy Exdywizorskie.

1. *Sąd Podkomorsko-Exdywizorski w Połozdyniu ustanowiony, po odbytych przez strony produktach i po wysłuchaniu przysiąg na wierności komportacyow spełnionych, wykalkułowaszy czas który akta i gotowość do replik zająć mogą, termin na wzięcie sprawy do namowy dzień 15 miesiąca októbra idącego roku przeznaczył, o jakim ażeby wszystkie strony dotąd wchodzące lub też interes mające a nie weszłe, uwiadomionemi były. Zastrzega poraz ostatni jeżeliby przed wzięciem do namowy nie weszły z swojemi iskami i stosunkami natenczas wieczney ammissyi podpadać będą. Dat. roku 1821 miesiąca septembra 4 dnia.*

Józef Połkowski podkomorzy Zawil Exdywiz. Prezes.
Stanisław Kwinta Sę Ziem. Zawiley.
Zygmunt Koncewitt Sędzia Gr. Wilkomierski Exdyw.
Jan Łozowski za Regenta.

Cébulki hollenderskie.

1. *Niżey podpisany ma zaszczyt uwiadomić amatorów ogrodnictwa, iż dostał znaczny transport rozmaitych świeżych hollenderskich Cébulek, wydających jak naypięknieysze kwiaty. Katalog onych można dostać bezpłatnie w magazynie JPana Józefa Kopscha w Wilnie, który też równie i komissa dla niżey podpisanego przyymuje. Gdy zaś często się zdarza, iż wędrujący po kraju ogrodnicy, lub inni po prowincyi sprzedają rozmaite Cébulki przeszłoroczne, już przekwitłe, a co gorsza pod nazwaniem hollenderskich, przedają z okolic Królewca lub Pruss pochodzące, które od hollenderskich daleko podleysze, i w porównaniu z onemi żadney prawie wartości nie mają, przez co wielu z kupujących znacznego już doznało zawodu, przeto niżey podpisany upewnić może, iż sam nie sprzedaje innych oprócz prawdziwych hollenderskich nie przekwitłych Cébulek, i nikomu więcey oprócz JPanu Kopschowi w Wilnie sprzedaży onych nie powierza, u którego można dostać za cenę rubla assygnacyi, ogólny katalog znaydującego się u niżey podpisanego znacznego zapasu rozmaitych nasion i krzewów tak krajowych jako i zagranicznych. Ryga 18go septembra 1821. Karol Henryk Wagner.*

Cébulki hollenderskie.

1. *W Rydze u JPana J. H. Zigra, znaydują się świeżo sprowadzone prawdziwe hollenderskie Cébulki różnych kwiatów w jak naylepszych gatunkach, i za umiarkowaną cenę. Tegoroczne katalogi onych można dostać w magazynie JPana Józefa Kopscha w Wilnie, bezpłatnie. Znayduja się też oprócz tego do sprzedania w ogrodzie tegoż JP. Zigra naylepsze gatunki drzew owocowych, jako to, wisznie, śliwy, gruszki, jabłka, morele, brzoskwinie, abrykozy, winogrona, wielkie angielskie porzyczki i agrest, czerwone chilyiskie i żółte maltańskie maliny, różnego gatunku topole, kosztany i inne drzewa oraz krzewy północney Ameryki i t. d.*

Z a p o z e w.

1 *Prezes i Asessor Prześwietnego konsystorza Cesarskiego miasta Rygi podają ninieyszym do wiadomości waszey mieszkańca ryzkiego* Felixa Pohla, *że małżonka wasza* Wilhelmina Pohl *z do*mu Sander, *weszła do nas ze skargą. jakoście ją przed trzema laty potajemnie opuścili i ztąd się oddalili, i że od dwóch lat nie masz o życiu i mieyscu waszego pobytu żadney wiadomości, i dlatego prosiła, ażeby z powodu niegodziwego przez was jey opuszczenia, została z wami rozwiedzioną. Dlatego przez ninieysze ostatecznie i* peremptoryynie *zapozywamy i wzywamy was,* Felixa Pohla, *ażebyście za sześć miesięcy od daty ninieyszego publicznego ogłoszenia, t. j. dnia 17 marca 1822, przed południem, przed tym Prześwietnym Konsystorzem stanęli, na podaną przeciw wam skargę odpowiedzieli i prawnego wyroku oczekiwali: w przeciwnym bowiem razie nie słuchania i stawienia się waszego, zawsze jednak skutki prawa nastąpią. Dan z Konsystorza w Rydze dnia 17 września 1821 roku.*

G. C. Willisch obersekretarz.

Dyrekcya jeneralna stad i stacyy studnych Królestwa Polskiego.

2. Podaje do wiadomości publiczney iż na dostawę furażów, paszy, tudzież drzewa opałowego i światła dla stad Króleskich koni w Janowie w Województwie Podlaskim Obwodzie Bialskim umieszczonych, odbywać się tamże będzie przed inspektorem stad w assystencyi kommissarza obwodu Bialskiego w dwóch terminach dnia 3 i 15 października r. b. licytacya in minus, jako to:

Na miarę nową krajową.

Jęczmienia - - - - - -	korcy	7	garcy	6.
Owsa - - - - - - - - -	—	3.6[illegible]	garcy	18.

Na wagę cętnar a funtow 100.

Siana - - - - - - -	Cetn.	10.747	funt.	50.
Słomy jarey na paszę - - - -		1.946.		
Ditto słomy kulowey na sieczkę		1.000.		
Dito mierzwy na podściał - -		5,900.		
Drzewa opałowego sążni kubicznych - - - - - - - - -		100.		
Swic łojowych - - -	funtow	300.		
Oleju - - - - - - -	garcy	150.		
Bawełny na knoty - -	funtow	8.		

Warunki głównieysze pod jakiemi zamierzona licytacya otwartą zostanie są:

1 Odbywać się będzie licytacya na roczne opatrzenie pomienionego stada, zaczynając od dnia 1 listopada roku b. która jak tylko zatwierdzoną zostanie, podeymujący się w dniu 25 październik roku b. dostawę rozpocząć jest obowiązanym, tak aby z dniem 1 listopada roku b. furaż pasza na dwómiesięczną potrzebę do magazynu stajennego w Janowie dostarczonemi zostały, podział dalszey dostawy w ciągu roku co do terminow i ilości inspektor stada w czasie licytacyi oznaymi.

2 Cena fiskalna od którey licytacya na mniey (in minus) rozpoczęta bydź ma ustanawia się następnie.

Za korzec jęczmienia - - -	zł. pol.	8		
— — — owsa - - - - - -	—	6	gr.	15.
Siana cetnar - - - - - - -	—	2	gr.	20.
Słomy jarey na paszę cetnar -	—	2		—
Ditto kulowey na sieczkę cetnar	—	2		—
Ditto mierzwy na posłanie cetnar	—	1	gr.	10.
Drzewa opałowego sążeń kubiczny	—	36		—
Swic funt jeden - - - - - - -	—	1	gr.	5.
Oleju garniec jeden - - - -	—	7		—
Bawełny funt jeden - - - -	—	4		—

3 Dostawa furażu dziać się ma w gatunkach dobrych, czystych i zdrowych wedle prób przez inspektora przy licytacyi wskazanych, i następnie po zalicytowaniu przez obydwie strony nawzajem opieczętowanych, a to za kwitami wydziału stadnego w Janowie, które podpisami inspektora łącznie z kontrollerem pieczęcią urzędową opatrzone bydź mają.

4 Wypłata należytości niszczoną będzie po uskutecznioney dostawie furażów paszy na raty przy kontrakcie podzielić się mającey, za podaniem do dyrekcyi jeneralney stad w Warszawie likwidacyi kwitami szczegółowemi wydziału stadnego udowodnioney.

5 Stawający do licytacyi złożyć winien radzie dziesięć procentowe w gotowiznie lub dokumentach hypotecznych, które po ukończoney licytacyi, na tychmiast zwrócone będą, oprócz tego co się przy licytacyi utrzyma vadium to przy zawarciu kontraktu na kaucyą wymierzone będzie, która czwartą część ogólney należności wynosić powinna.

6. Chociaż na pomienione produkta co do gatunku każdego respective licytacya odbywać się będzie, jednakże gdy kto caley dostawy wszystkich dostarczeń podjąć się zechce; korzystnieysze poda warunki, takowy przy entrepryzie utrzymany zostanie.

7 Protokół licytacyi zaraz po podpisaniu staje się dla licytanta obowiązującym. dla rządu zaś dopiero po nastąpioney przez dyrekcyą jeneralną stad króleskich approbacie; po czém kontrakt formalny przez strony obydwie zawarty zostanie.

8 Koszta papieru stęplowego do kontraktu, tudzież ogłoszenia i portoryi od przesyłających się pieniędzy; należeć będą do entreprenera.

9 Według powyższych punktów mający chęć licytowania zechce się w powyżey oznaczonem mieyscu i terminach stawić, do czego wzywa się także, ochotników z Państwa Rossyyskiego, którym wszelkie trudności w przeprawieniu furażów nayblizszą drogą z za rzeki Buga z strony wydziału stadnego ułatwiane zostaną, o czém równie jak i o innych szczegółowych warunkach interessanci dokładnieysza wiadomość i informacyą w biórze inspektora stad w Janowie przed licytacyą zasięgnąć mogą. W Warszawie dnia 20 września 1821 roku koniuszy dworu J. C. K. Mości prezydujący (podpisano) Henryk Zabiełło. Sekretarz jeneralny (podpisano) Szelewski.

Za zgodność z oryginałem poświadcza inspektor stad kawaler Jan Ritze.

Wezwanie kredytorow.

2. Roku 1821 miesiąca marca 17 dnia, w Sądzie Ziemskim Ptu Brasławskiego słuchali Ukazu Sądu Głównego Litewsko Wileńskiego 2go Departamentu za N. 584 razem z dziełem szlachcica Kazimierza Salmonowicza z jego zeszłym oycem Janem Salmonowiczem v. Marszałkiem Brasławskim w rzeczy danego prawa na wieś Niewierańce nadesłanego, przez który zalecono rozebrać sprawę tyczące Salmonowiczow podług porządku praw Litewskich konst. 1726, 1764, 1766 i 1776 lat ustanowionego, wzywając do tego i kredytorów Kazimierza Salmonowicza, przyczym dokładywano prośbę kolleskiego Sowietnika Jefima Michała syna Lewickiego po poczcie weszłą do nimieyszego Sądu dnia 19 miesiąca decembra zeszłego 1820 roku wierzyciela szlachcica Kazimierza Salmonowicza, w skutek czego Postanowiono: Ponieważ powyższym Ukazem Sądu Głównego Litewskiego Wileńskiego 2go Departamentu sprawę debitora Salmonowicza z jego kredytorami i pretensorami zalecono rozpoznać podług formy praw Litewskich i do konkursu przez gazety St. Petersburską i Kuryera Lit. wszystkie interessowane osoby powołać, oraz termin do jawienia się pod utratą rzeczy kredytorów naznaczyć i jeżeli okaże się jaki fundusz do Kazimierza Salmonowicza we wsi Niewierańcach lub inny majątek jemu przynależny, wierzycielom jego satysfakcyą po rozpoznaniu aktorstwa zaprzeczonego uczynić, i wydział schedy naznaczyć, zatym Sąd Ziemski Ptu Brasław. roku idącego w kadencyi juniowey święto-Troyckiey mając rozbierać takowe dzieło obwieścza wszystkich kredytorów i pretensorów do szlachcica Kazimierza Salmonowicza funduszu należnych, ażeby w tey kadencyi począwszy od 1 junii w ciągu 6 niedziel nieodmiennie dowody swoje porządkiem praw przez siebie lub umocowanych objawiali-nie mniey rzetelność tych pretensyów przysięgami jako w konkursie usprawiedliwiali, a razem i w materyi zaprzeczonego przez zeszłego jego oycu Jana Salmonowicza części wsi Niewierańcow i dalszego majątku aktorstwa tak sukcessorowie Jana Salmonowicza, iżby mięli porządkiem praw Litewskich przez gazety Kuryera Litewskiego i St. Petersburską wszystkich pod utratą rzeczy wzywa i powołuje, prośbę zaś Sowietnika nadwornego Lewickiego do tego Sądu weszłą dołączając do dzieła popieranie skargi do porządku prawami przepisanemi dla tuteyszey gubernii podług postanowienia Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego 2go Departamentu zwraca. W protokule podpisano przez zasiadających. Zgodność z protokułem zaświadczam Felicyan Aleksandrowicz Ziemski Brasławski Regent.

W e z w a n i e.

2 Niżey podpisany zawiadamia wszystkich swoich pretensorow iż ma pewnego kontrahenta na kupno majątku Janpola w powiecie Wiłkomierskim położonego ewikcyi uległego; zatém aby wszyscy wierzyciele na dzień 25 8bra roku idącego do tegoż majątku Janpola przybydź raczyli, gdzie każdy w proporcyą pomienionego majątku bez dalszych kolei prawnych zupełną satysfakcyą w gotowiznie odbierze. Gdyby więc takowa awizacya do wiadomości wszystkich szanownych wierzycieli doszła, przeto oną do gazet Kuryera Litewskiego podaję. Dat roku 1821 miesiąca 7bra 15 dnia. Ignacy Radzimiński Frąckiewicz.

Roku 1821 7bra 20 d. wolno do gazet Kuryera Litewskiego umieścić.

Wileński Ziemski Sędzia Aloizy Jasieński.

Sądy Exdywizorskie.

2. Od Sądu Ratusza Telszewskiego, w popartey sprawie przez Ichmość Panów Marcina Gintytły, Józefa Rubażewicza, Klary Gorskiey, Judyty Woytkiewiczówny, z Starozakonnemi Srolem Jankielowiczem Epelmanem obywatelem Telszewskim julii 21 dnia 1821 roku dekretem ogłoszono, i komportacyą między stawającemi i niestawającemi stronami na dzień 21 augusta zadeterminowano, przyczym dla wiadomości wszystkich kredytorów, że oczeświście będzie sądzona Exdywizya na wszelkim mieniu tychże Srolow dnia 3 oktobra teraźnieyszego roku, ogłasza się, żeby każdy stosunek mający do Star. Srola Apelmana przybył na dzień 3 8bra teraźnieyszego roku do miasta Telsz z pewnemi dowodami. Roku 1821 9bra 13 dnia.

Prezydujący Burmistrz A. Mackiewicz.

Regent Mateusz Pietkiewicz.

Język włoski.

JP. Bramati rodem Włoch, otrzymał pozwolenie od Uniwersytetu Cesarskiego Wileńskiego dawania gramatyki języka Włoskiego od godziny 4 do 5 po południu, w sali pod N. 1 dla tych, którzyby za umowioną opłatę chcieli brać początki tego języka. Lekcya ta zacznie się od 1 październikа roku t. Mieszka JP. Bramati w domu Tyzenhauza Chorążego na ulicy Subocz.

Sekretarz Norbert Jurgiewicz.

Arenda domu.

2. Niżey podpisani administratorowie dekretem Exdywizyi Majątku Frohlandow zegarmistrzow w Sądzie Magistratu wileńskiego r. 1821 augusta 25 d. ogłoszonym, kamienicę pod Nrem 96 w Wilnie na ulicy ku mostowi Zarzecznemu położoną, niewyprzedaną na wieczność, w arędowną tenutę od dnia 29 7bra idącego roku poczynać się mającą, podług życzenia tentujących rocznie lub na lat trzy przez licytacyą w mieyscu położenia teyże kamienicy w dniach 24, 26 i 27 7bra ninieyszego roku wypuszczać będą, do jakowego celu wzywają się ambienci, do takowego aktu 1821 7bra 22 dnia.

Gasper Bielski major.

Antoni Gierłowicz Adw. Sub. Ptu Wileń.

Takową awizacyą wolno umieścić do Kuryera Lit. Józef Krzyżanowski P. B. M. W.

O ś w i a d c z e n i e.

2. Oświadczenie imieniem JW. Barbary z Zawiszow 1mo Niezabitowskiey, in post Zabiełłowey Jenerałowey weysk polskich, tak przeciwko nadużytym czynnościom zeszłego plenipotenta Hipolita Wodzbuna, jako w odpowiedź na zarzuty w oświadczeniu W. Jana Pęczkowskiego Szambel. byłego dworu polsk. w gazecie pod N. 54 Kuryera Lit. w dacie 1821 roku apryla 8 dnia poczynione, i niemniey przeciwko nieprzyzwoitym postępkom W. Szambelana Wodzbuna sukcessora po zeyściu Hipolita Wodzbuna absolutnie domierzonym, w następney treści i o to: zeszły Hipolit Wodzbun, długoletniemi usługami trudniąc się w domu żałcey dellatorki przy powierzeniu różnych prawnych i ekonomicznych interessow, miał w jednymże czasie zaufane do pozyskania od różnych wierzycieli służące żałłcey dellat. obligi, karty, kontrakta, na gotowe kapitały, jako i tym podobne do interessow tranzakcye, należał do pobierania przychodzących z dóbr intrat. i do zawierania z różnemi umów, brał w znamienitych ilościach gotowe pieniądze na expensa procederowe, niezdając z onych rachunku. słowem miał złożoną w sobie ufność, jaka się użytym usługą plenipotentowania zaymującym się zwierzać zwykła, a jaka trwać tylko dopóty może, póki podstęp jawnie odkryty, nieda powódow do uchilenia występnego od zaufanego kredytu, poczém zwykle z czynnościow następuie ścisły rachunek; dopóki przeto zeszły Wodzbun w uprzednich latach nienadużywał zostawioney sobie ufności, niezawodził w czynnościach swoich ugruntowanego kredytu, dopóty niewydalany od usług, zdawał się bydź wartym bezpośredniego zaufania; lecz gdy tenże zeszły Wozbun, poczuł się na wielowładności nieograniczonym i arbitralnym, zmienił przeto swóy charakter należny rzetelnym usługom, a układał projekta na zagarnienie cudzey własności, w jakim zamiarze, czy robił kontrakta na produkta lub drzewo towarne, czy naydrobnieysze w czym załatwiał rachunki, wszystko to czynił pod własnym imieniem, nieodkrywając czynnościow swoich, przed załcą dellatorką, wreszcie z mnieyszych wykroczeń przechodząc stopniami aż do ostatecznego kressu, gdy w roku 1810 żałłca była w zamiarze nabycia dóbr Hołowczyna, od obżał. Pęczkowskich i wysłała rzeczonego Wodzbuna dla obeyrzenia dóbr tychże, natenczas zeszły Wodzbun, donosząc swym listem własnoręcznym w dacie 1810 roku o zachodzącym w imieniu żałcey dellatorki układzie, wyraził w onym potrzebę nadesłania 200,000 zł. pol., a uskutecznienie Wodzbunowi tego projektu, wspierać będą wydawane kwity zgromadzoney massy; profitując przeto Wodzbun z ufności sobie zostawioney, a może idąc za radą tego rodzaju plenipotentow, umiejących nieprzewidzianym krokiem przychodzić do odziedziczenia cudzych majątkow, zdeterminował się na własne imie podstępnie uczynić intercyzę i ukrywać oną przed wiadomością żałcey dellatorki pod hasłem uzyskaney ufności, mimo jednakże tak zręcznie ukrywaną zdradę, gdy żałłca dellat. w roku 1820 powzięła wiadomość o krokach zeszłego Wodzbuna iż na tak szkodliwy zdeterminował się postępek, natychmiast przez uczynione oświadczenie w tymże roku znieważając plenipotencyą zeszłemu Wodzbunowi wydaną i osobę jego nazawsze od obowiązkow usługi usunęła, ostrzegając przez gazetę wszystkich, aby z kimkolwiek z mocy plenipotencyi Wodzbuna zachodziły czynnoście, lub za obligami na imie załcey do pozyskiwania zeszłemu Wodzbunowi zwierzonemi, o należne summy do zdania jeneralnego rachunku nienastępowały z nikim pod ich nieważnością układy, ten krok prawami dozwolony dla zapobieżenia szkodliwym wypadkom nadspodziewanie zainteressował obżałgo Pęczkowskiego, który przez swoje oświadczenie w jednymże czasie i numerze z zeszłym Wodzbunem do gazet Kuryera Litewskiego w roku 1821 pod N. 54 podanym, tłumacząc się o nastałey intercyzie z zeszłym Wodzbunem o dobra Hołowczyn, czyni go aktorem nabycia i działań, i przechodząc uwagą warunki w intercyzie opisane, formuje na swą stronę dekret zawłaszczający summę przy intercyzie wziętą, skutkiem jakby dawności ziemskiey. Niechże przeto obżałłowany Pęczkowski raczy wiedzieć że nie masz prawa na ręczne kapitały dawności ziemskiey. Niech wie że czynność plenipotentow szkodliwych prawami obostrzona, za dowodem pewnym zdrady zwraca do wiedzioną właścicielowi szkodę, niech wie nakoniec że szkodliwych na swą stronę w intercyzie warunkow załca dallat. własnoręcznym podpisem akceptacyi niezrobiła, i niech wie że w roku 1810 przy stanowieniu umowy o nabycie Hołowczyna niemiał Wodzbun do traktowania ua imie własne od żałcey sobie wydaney plenipotencyi, a tak czynność Wodzbuna pod jego imieniem zawartey o Hołowczyn intercyzy okaże się nadużytą, i podstępną, a dana summa 200,000 zł. na ten cel Wodzbunowi, niepotrzebuje stempla dowodzącego własności lecz rewersa, kwity, i list Wodzbuna staną się dostatecznemi w obliczu prawa dowodami i obżałłgo Pęczkowskiego, pokonać na mylnych zarzutach zdołają, ani nakoniec może obżał. Pęczkowski usposobionym argumentem, iż zeszły Wodzbun za swóy występek w czasie niezaskarżony unikczemniać należności załcey dellat., gdyż żadna skarga niewprzód następować może aż za odkryciem występku, ten samy argument jest za stroną żałł. dellat., gdy odkrycie uczynioney zdrady ogłoszone przy gazetach publicznym oświadczeniem zradzało nową postać rzeczy, i bez dawności ziemskiey odkrywało w swoim czasie potrzebę zebrania rachunku z czynnościów plenipotenta, a przeto ile na stronę obżałłnego Pęczkowskiego dają się niby nadciągać do wykrętnych działań pretexta dawności ziemskiey, tyle na stronie żałł. dellat., otwarte i ostateczne prawa za pokonaniem zdrady niezwłoczney sprawiedliwości nadadzą środek, jaki w swoim mieyscu i czasie przedsięwziętym zostanie, i chociaż zdarzyło nieszczęście, iż Wodzbun wkrótce po usunieniu od obowiązkow niezdawszy rachunku z czynnościow życie ukończył, a sukcessor jego niesłuchając głosu prawa, różne sprzęty, gotowe pieniądze, w folwarku żał. dellatorki Olsie nazwawszy własnością ze zlego, bez świadkow, bez pośrednictwa Sądu Niższego Ziem. wszystko co było do zeszłego zawiadywania zwierzonym, jako to karty, kontrakta, obligi, między któremi oblig samegoż sukcessora na 1000 czer. zł. znaydował się a którego opłaconym już pomienia, gotowe pieniądze, rewersa, regestra bircze, rachunki, dokumenta, kwity tak rekrutowe, jako podatkowe, słowem wszystko co do rąk plenipotenta mogło bydź zwierzonym, na rejestr przyi świadkach niespisawszy i takowy akt urzędowie nie sporządziwszy, jak naucza prawo, tego wszystkiego obżał. sukcessor niespełniwszy arbitralnie do majątku żałcey pod jey niebytność wpadłszy, nie tylko tranzakta w górze wymienione, i do żał del. należne ale nadto różne żywioły i tym podobne ruchomoście pod pozorem własności zeszłego do siebie zagarnął; krok taki bezprawny przynosząc znamienitą szkodę przymusza załcą do powtórney awizacyi przy gazetach wszystkich, z któremiby zachodziły czynności zeszłego Wodzbuna ostrzedz, iżby z sukces-

sorem w żadne układy z głowy zeszłego pozostałe nie wchodziły, a szczególnie obżał. Pęczkowski i dalsi których obligi, karty, lub kontraktą na imie żałcey lub zeszłego Wodzbuna w ręku sukcessora nieprawnie zagarnione znaydują się i również gdy odpowiedź prawna o zabor tak znamienity w różnym rodzaju własnościow żałcey jako i o różne nadużycia za zdrady zeszłego Wodzbuna plenipotenta wynikłe przez sukcessora następować musi, a w objekcie odpowiedzi, gdy nad znaydujący się po zeszłym Wodzbunie dziedziczny majątek Jasien w gubernii mińskiey powiecie bobruyskim położony żaden inny nie pozostał fundusz i ten tylko szczególny na wynikłe szkody ku indemnizacyi uważać się musi, przeto nim proceder z sukcessorem mający się przedsięwziąć nieukończy sporu, ażeby podobnież o nabycie tegoż majątku lub arędowania w nim znaydujących się lasow, jako w frymark, obligow i kart, nikt niewchodził, z sukcessorem zeszłego Wodzbuna ze względu iż uprzednio zdradliwie zagarniony fundusz żałcey del. o tenże majątek opiera i ażeby na hipotekę tegoż majątku nie czyniono ręcznych kredytow, które po nastałym oświadczeniu biorąc swe termina, utracać będą hipotyczną solenność przez ninieysze oświadczenie wszystkich się ostrzega. Datt 1821 augusta 26 dnia.

Takowe oświadczenie podpisuję Barbara z Zawiszow Zabiełowa J. L.

Roku 1821 mca augusta 27 dnia przed aktami JEGO IMPERATORSKIEY Mości ziemskiemi Ptu słonimskiego, stawając obecnie WJPan Józef Szalewicz Regent Graniczny Ptu Słonim. to oświadczenie do akt podał. Przyjąłem i że jest zgodno w aktach pod N. 280 świadczę Ignacy Nielubowicz Ziem. Słonim. Regent.

Roku 1821 7bra 16 dnia. Takowe oświadczenie Redakcya Gazety Kuryera Litewskiego przyjąć może dla ogłoszenia Sędzia Ziemski Słonimski Stanisław Jundził.

Wezwanie Sądowe.

2. Dekretem remissyinym Sądu Głównego Litewskiego Wileńskiego 2go Departamentu sprawa Exdywizyina po zeszłym Fabianie Alexandrowiczu Brygadierze woysk polskich z kredytorami, poruczona Sądowi Ziemskiemu Rosieńskiemu z przeszłego trienium została nierozsądzona; teraznieyszy komplet Sądu Ziemskiego Rosieńskiego przedsiebiorąc w oney oczewisty postanowić wyrok, jako w porządku ciwilnym odchodzącey, potrzebuje powtórzenia objaśnień, tak ze względu tego jako też gdyby wszystkich interesowanych stron doszło wiadomości, przez ninieyszą awizacyą w Gazecie Kuryera Lit. potrzykrotnie umieścić się powinną obwieszcza: że od dnia 3 listopada miesiąca roku upłyającego, rozbiorem tey sprawy aż do ogłoszenia oczewistego wyroku, ciągle zatrudniać się przedsiebierze i niestawających stron pretensye amissyi poda. Dat. 1821 r. września 18 dnia Prezydent Ziemski Rosień. Ptu. Jan Kalinowski.

Sędzia Ziem. Rosień. Tomasz Jankowski.

Pisarz Ziemski Ignacy Giedgowd.

Arenda dworku.

1 Dworek za Wiliją naprzeciw magazynu Radziwiłowskiego, obok Pioromontu położony, dzisiay Belwederem zwany, z wszystkiemi wygodami gaspodarskiemi, jest do najęcia od ś. Michała: bliższey wiadomości zasiągnąć można na mieyscu, lub w kantorze Kuryera Litewskiego.

L i c y t a c y a.

3 Od Mieyskiey Wileńskiey Policyi ogłasza się, iż w dniach 21, 22, i 26 teraźnieyszego mca będzie się odbywać publiczna licytacya na wzięcie w jedno roczną arędowną tenutę od 29 7bra tegoż mca cręść domu Wołowicza oddzieloney po exdywizyi dla Wojewodzica Przezora położenie mającego na ulicy zamkowey z tym, ażeby żądający jawili się dla targow do Wileńskiey mieyskiey Pollicyi na wyż oznaczone termina. *Jan Terpiłowski Inspektor.*

Tytularny Sowietnik Hutowicz.

Sąd Exdywizorski.

3 Sąd Ziemski Ptu Szawelskiego, skutkiem remissy Sądu Gł. Litewsko-Wileńskiego 2go departamentu daty roku 1821 mca apryla 5 dnia nastałey w pierwiastkowym przypadnieniu sprawy kredytorow JW. Józefa Burniewicza vice-marszałka Szawelskiego czyniąc rozwiązanie przyniesionych kwesiyow dekretu 1821 miesiąca 7bra dnia 4 zaferowanym zapowiedział, ażeby wszyscy kredytorowie i pretensorowie tegoż JW. Burniewicza szukający satysfakcyi z dobr jego Pouwdruwia i Nemeyksz w powiecie Szawelskim położonych z dowodami aktualne zawinienie przewiadczającemi na następnym terminie to jest w kadencyi oktobrowey 1821 r. za pozwami i aktoratami dla zmasowania ogólnego Burniewicza ciężaru pod utratą rzeczy jawili się, o czem przez ninieysze ogłoszenie w gazecie Kuryera Litewskiego podaje się do wiadomości. Działo się w Szawlach 1821 mca septembra 4 dnia.

Prezydent Ziem Ptu Szawel. Józef Giedymin. Sędzia Ziemski Szawel Fr. Jamontt. Pisarz Ziem. Szawel. Stanisław Rodowicz. Regent Bonifacy Dullewicz.

NOWE DZIEŁA.

Etyka Chrześcijanska czyli Teologia Moralna do użycia szkolnego zastosowana przez Antoniego Karola Reybergera opata benedyktyńskiego, doktora teologii i professora w uniwersytecie wiedeńskim wysłużonego, etc. A na język polski przez Jana Kantego Chodaniego doktora i professora teologii w uniwersytecie wileńskim, dziekana oddziału nauk moralnych i politycznych, kanonika katedralnego wileńskiego przełożona. Tom I, zawierający w sobie wstęp do Etyki chrześcijańskiey tudzież Etykę ogólną. W Wilnie drukiem Antoniego Marcinowskiego 1821, w języku łacińskim i polskim, stronic XV — 345 i nieliczb. 8. Całe wydanie na papierze białym.

Tyloletnią wziętość tego dzieła we wszystkich sławnieyszych uniwersytetach i seminaryach całey Europy, oraz imie tłumacza, uwalniają wydawców od wystawiania jego wielkich zalet.

Nie było zamiarem przedawać tego dzieła przed zupełnem jego na świat wyyściem: ale otrzymane liczne żądania od osob duchownych, mianowicie od młodzi poświęcającey się temu stanowi i biorącey potrzebną do swego powołania naukę w seminaryach, skłoniły do wydawania tomu pierwszego przed wyyściem dwóch dalszych, a to w sposob następujący:

Pojedyńczo Tom Iszy nie przedaje się.

Cena dzieła po zupełnem jego wyyściu we 3ch tomach rubli srebrnych 6.

Płacący rubli srebrnych 4 kop. 50, przy odebraniu Igo tomu, otrzyma bilet na uzyskanie dalszych dwóch tomow, bez żadney dopłaty.

Tom IIgi wyydzie w grudniu roku bieżącego. Tom IIIci w lutym roku następującego 1822.

Dostać można w Wilnie, w kantorze gazety Kuryera Litewskiego i w xięgarni XX. Pijarów. W Mińsku u JP. Kalinowskiego xięgarza i w Krzemieńcu u JP. Glücksberga.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi		Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
	dnia 24	średnia	27 cal. 11,07 lin.	+ 8,58 stopni	Południowy.	Pochmurno
	dnia 25	średnia	28 — 0,77 —	+ 8,67 — —	Zachodni	Pogoda
	dnia 26	godz. 6	28 — 2,1 —	+ 2,5 — —	Połud. Zachod.	Pogoda